A 638

XIV.

KEMÉNY ZSIGMOND JÁNOS ÖCCSÉHEZ

Archiva Istorica din Cluj, Academia RPR: B. Kemény Anna-csalad, miss.

A 6

C 6

B 6

D 5

A 5

C 5

A 5

1853 Jun 1je

Édes barátom!

Ez Szegh Károly boritéka és czime alatt irtam volt még aprilnek elején egy levelet neked, mellyben kértelek: hogy küldj 80 pengőt.

Az olta semmi válasz nem érkezett. Én kénytelen voltam 100 p. forintot váltó, kötelezményre venni föl (6 pf kamat mel, lett egy holnapra) mellynek ideje már jun 11kére kitelik. Azon kivül munkám nyoma, tása is késett, leginkább pénzhiány miatt.

De ezek már eltölt, elmult dolgok, s többé nem segithetünk rajta, és igy hosszas emlitése is ok nélküli.

Kérlek mihelyt lehet küld a rég várt pénzt fel.

Én két holnap olta csak egy hetig fe, küdtem, azon kivül türhető egészségi ál, la,

lapotban valék és vagyok, kivált miolta
ipecacuana helyett Marienbadi savanyu
vizet iszom, reggelenként egy palaczk-
kal.

Az orvos mulhatlannak tartván, mint
neked irtam volt, Marienbadba menete-
lemet; ha csak pénzviszonyaim alkal-
matosok lesznek rá – mi, ha munkám
megindításával nem késem, még lehet-
séges – ugy a' jövő hó elején elindulok.

A' nyár végét, az öszt és a' telet is – ha
háboru vagy más viszontagság nem fog
minket sujtani – falun fogom tölteni.

Augustus elejére már Kamarásra
elindulhatnék, ha a' ferdőn hamar tule-
hetném.

Csak nem tudom: lehetséges lesz-e Kama-
rason annyit innom, mint a' mennyire
kötelezettségeim kényszeritnek.

Minden esetre egészen külön szobára
van szükségem.

Édes anyámnak kezeit csókolom

Zs

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

Nr 52 1853 Pest 4 sept

Édes Károlyom!

Leveledet épen most vettem.

Bethlen Jánosnak részletesen elmondot-tam: hogy én inkább óhajtanék éppen a' pesti zustaendig-ség kérdésének nehézségei miatt Kolos-várról kapni útlevelet. De ő ugy hiszem, még erről veled nem szólott. Mikesnek, minthogy az Angolkirályné éttermében és többek előtt került é' kérdés elő, nem mondhattam sok tekintetet el. Félek nehogy a' passus sok költségembe kerüljen.

Egyébiránt, ha Erdélyből nem küldhetsz, innen fogok venni.

Mert mihelyt munkám a' sajtó alol kikerül — már 2 kötet kész s a' harmadik szedéséhez fog-nak e' hó 5kén —; mihelyt az elküldés körül intézkedéseket teszek, legott indulni fogok Lonyayékhoz a' tokaji szüretre, s onnan per Kovács Lajos s per NagyBánya sat valahogy lebaktatok Erdélybe, otthon s Ko-lozsvárt telelvén, hogy tavaszszal Marienbad

ba mehessek; mert a' Budai fördő, mint látom, keveset használt.

Ha kaptál előfizetőket küld, kérlek, a' Pesti Napló szerkesztőihez, és Bethlen János is; mert a' folyó hó 24kén megint a' nyomtatásérti levonat van, 's ez mindig tönkre szokta a' casát juttatni.

Jánosnak sok dolgaim miatt most azért nem irok levelet; mivel a' neked irtból érte, sülhet állapotom és viszonyaim felől.

Mond meg néki: hogy oktober közepéig, ha csak lehet küldjen 80 pengőt, mert nagy szükségem lesz reá.

Én circiter okt 15kén vagy még tán egypár nappal előbb indulok oroszkába Lónyaiékhoz, kiket töltvén a' szüretet Deresnöbe megyek, honnan Lónyai Menyhérthez sietek, ki Kovács Lajosig expediál. Itt alkalmasint pihenni fogok egypár hetet, - aztán Kovács Bencze Berencsére, 's onnan Nagy Bányára visz. Hogy Nagybányától mi nő alkalommal jutok Wéér Farkasig

nem vagyok tisztába; de azt tudom, hogy ő egyenesen Kamarásra visz, - mert azt igérte.

hived

Kemény

Gáspár számára egy ivet mellék-lek, kinek lehetnek külön ismerősei.

A 5

Méltóságos

Zeyr Károly urnak.

Kolosvár

Dr. KEMÉNY ANNA

A 5

1855 jun.

Édes Kedves anyám!

Levelét rendkivüli örömmel vettem, s azon hirt, hogy már egészségi állapotja javul.

Én beteg voltam. Májbaj, gyo-mor-gyengeségek, és kolera forma jelenségek, s még váltóláz egymás folytában zaklattak. De most már jol vagyok.

János, néhány heti késés után, s bizonyos körülmények miatt is gá-tolva, csak kevés pénzt küldhetett, mely azon időre sem volt elég, mely alatt vártam.

Hogy segitseg magamon, kedvelt

fog

foglalatosságomról, a' regényirásról és a' gondnélküli szabad életről le kellett mondanom, és olly munkát vállalnom, melly időmet elrabolja és semmi maradandó becsűt nem enged egy darabig irni akarnom is.

Ebből 4 ezer pengőt felül fogok évenkint kapni, 's módom lesz <u>rövid időre</u> egy esztendő alatt háromszor is kedves anyámat meglátogatni.

Először a' jövő julius honap 6dikán indulhatok Erdélybe, 's ott néhány napig mulatok.

Másodszor őszszel fogok menni.

Alig várom hogy kedves anyámat és testvéreimet láthassam.

Isten áldja.

hű fia
Kemény Zsigmond

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

A 5

Édes barátom!

válaszodat vagy magodat; de se nem írtál, se nem jöttél

ni elég baj – már jó messze haladtam az életben, s hamar b

r, mellyekben félrevonulásra s házi tűzhelyre lesz szük

legyen az.

nyán élt, nem is mertem magamra, ki őt magára hagy

ytásom csak az volt, hogy elégülten élhessen, hogy egoism

gadjon a' kényelemből, mellyel a' te erélyed igyekezett őt kö

n el azon földönfutó bitang állapotot, mi azoké, kiknek

ett tollan kivül semmiek sincs, s kikre a' rövid kedvetlen

enged inséget, a' tartosb betegség csődöt hoz. – Midőn

lgaink rendezését sürgetted, én kikerültem az egész kérd

llt.

most ő szegény a' földben; s föltámadt a' magam ir

tive tisztába akarok jönni helyzetemmel.

rom, hogy tudjam: mi az enyim?

az enyim lesz, az maradhat nálad; de azt nem szeretn

agy erélyem csökkenni fogna, midőn a' tollat jonak látnám

gyen hová lépjek, hová fordúljak. Haza mennék akkor; de a' v

álj te egy egyezkedési projectumot, 's azt küld hozzám
tudod: mi jogos, mi méltanyos; te ismered micsoda terh
nered, 's micsodákkal te nekem; te mérlegre vethetsz j
nt, 's mint becsületes ember és jó testvér, ugy képviselh
mint magodét. Te ismered a' jószágokat, utána jártál a
nak, ismered a' Hunyadi dolgokat, kezedben van a' vidualita
n, tudsz minden mérlegbe veendő szempontokat és érdeke
olly tervet, melly a' két félre nézve teljesen kielégít
tervet aláirván, megcsinálom a' véghagyományt. Beig
gam a' possessoriumba, 's ezzel rendben vagyunk.

Ha ezen ajánlatom nem tetszik; akkor ~~a~~ válasz
zem a' maga módja szerint fölhatalmazottamnak akar
az Zeyk Károlyt. Ezeket instruálni fogom a' helyzet
én rendben el veled a' dolgot.

Ha ezt látod czélszerűnek; akkor

apríl hó közepén Kamarásra.

sits tehát, kérlek, hogy mellyiket tartod czélszerűnek a'
l. Én az első mellett vagyok; de a' mit te választasz,

mit a current pénzből kiszakítani...
i időre vonatkozó dolog. Minden óra halasztás alkal
zkaminél a' világon. Kérlek küld hamar el a'
j a' máir dolagra nézve választ.

hived
Zsigmond

6-ka 856

ERDÉLYI [illegible]
Dr. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA *

Edes barátom.

...akolj már valamit á levelemre.

...gy á mit egy óra alatt eligazithatnánk, á

...ozódik

...jobb, ha magad jösz; aztán

...elküldöd á projectumot; aztán

...engem fárasztosz haza; aztán utolsó á jóban

...Kemény Ferencre vagy Zeyk Károlyra bizzuk az egészet.

...mire határozod el magadat és tudositsd.

...t' pénzt is küld.

...gedre sem fizettél interesst, 's azon szabály szerint, ...

...öbbet költ, meg ezen dologból is alkalmatlan ve...

...lenék ki.

...Fényszkes gazdasági historiakat, hogy lássa...

...nevedet olnélkül az irói köre.

...elyesirásod elég helytelen ugyan; de azon s...

barátod

...

Édes barátom!

Vártam válaszodot vagy magodat; de se nem irtál, se nem jöttél.

Én – mi elég baj – már jó messze haladtam az életben, 's hamar beköszönthetnek azon napok, mellyekben félrevonulásra és házi tűzhelyre lesz szükségem, – bár melly kicsiny legyen az.

Míg anyám élt, nem is mertem magamra, ki őt magára hagytam, gondolni. Minden óhajtásom csak az volt, hogy elégülten élhessen, hogy egoismusom nehogy valamit elragadjon a kényelemből, mellyel a te erélyed igyekezett őt körülvenni. Szívesen fogadtam el azon földönfutó bitang állapotot, mi azoké, kiknek egy többnyire rosszul fizetett tollon kivül semmiök sincs, 's kikre a rövid kedvetlenség, melly dolgozni nem enged, inséget, a tartósb betegség csődöt hoz. – Midőn Kamaráson valék, 's te dolgaink rendezését sürgetted, én kikerültem az egész kérdést, – mert anyám még élt.

Már most ő szegény a földben; 's föltámadt a magam iránti kötelesség.

Definitive tisztába akarok jönni helyzetemmel.

Azt akarom, hogy tudjam: mi az enyim?

'S mi az enyim lesz, az maradhat nálad; de azt nem szeretném, hogy midőn eszem vagy erélyem csökkenni fogna, midőn a tollat jónak látnám kezemből letenni, ne legyen hová lépjek, hová ferüdjem. Haza mennék akkor; de a világ azt mondaná, hogy hozzád: – 's ez sértené büszkeségem. Te meg is házasodhatsz; de azért, hogy téged szeretlek, nem következik, hogy háznéped kört szeressem.

Szóval, tisztába kell saját ügyeimmel jönnöm.

Mi.

Minthogy pedig te nem jöhetsz Pestre: a' következő dolgok közül, kérlek, válassz.

1) Csinálj te egy egyezkedési projectumot, s azt küld hozzám aláirásra. Te tudod: mi jogos, mi méltányos; te ismered micsoda tekintetekkel tartozom én neked, s micsodákkal te nekem; te mérlegre vethetsz jobbra és balra mindent, s mint becsületes ember és jó testvér, ugy képviselhetsz ez ügyben engemet mint magodat. Te ismered a' jószágokat, utána jártál az urbéri kárpotlásoknak, ismered a' kisenyedi dolgokat, kezedben van a' vidualitasi maradvány pénzben, tudsz minden mérlegbe veendő szempontokat és érdekeket: készithetsz tehát olly tervet, melly a' két félre nézve teljesen kielégitő lesz.

Én e' tervet aláirván, megcsinálom a' véghagyományt. Beiktattatom pro forma magam a' possessoriumba, s ezzel rendben vagyunk.

Ha ezen ajánlatom nem tetszik; akkor választd ezt:

2) Kinevezem a' maga módja szerint fölhatalmazottamnak akar Kemény Ferenczet, akar Zeyk Károlyt. Ezeket instruálni fogom a' helyzetről, s azok intézzék az én nevemben el veled a' dolgot.

Ha ezt látod czélszerünek; akkor

3) lemegyek april hó közepén Kamarásra.

Tudositts tehát, kérlek, hogy mellyiket tartod czélszerünek a' három mod közül. Én az elsö mellett vagyok; de a' mit te választasz, azt fogom tenni. —

Már most más dologra. A' keresztesi bonyolodott fizetései mellett nekem alig van currens költségre valom. Most egy ember eléállott 250 pengős

gö követelését. Én a' hónap végére igértem fizetését; de ha te hazunnan nem küldesz 150 forintot; akkor nem fogom teljesithetni tudni, mert legfölebb 100 pengő az, mit a' currens pénzből kiszakithatok. A' követelő Reday János és szörnyű régi időre vonatkozó dolog. Minden óra halasztás alkalmatlanabb rám nézve akárminél a' világon. Kérlek küld hamar el a' 150 pengőt.

És irj a' másik dolagra nézve választ.

hived

Pest máj 6-án 856

Zsigmond

1644

ERDÉLYI [illegible]
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

A 4

C 4

B 4

1856

Pest apr 6 [illegible]

Ede, barátom!

Válaszolj már valamit a' levelemre.

Igy a' mit egy óra alatt eligazíthatnánk, a' halászta, lomba hozódik.

Legjobb, ha magad jösz; aztán

Ha elküldöd a' projectumot; aztán

Ha engem fárasztosz haza; aztán utolsó a' jóban

Ha Kemény Ferenczre vagy Zeyk Károlyra bízzod az egészet.

Valamire határozd el magadat és tudosits.

A' pénzt is küld.

Engedre sem fizetél interest, 's azon szabály szerint, hogy a' ki fösvény többet költ, meg ezen dologból is alkalmatlan resultatum most feilenék ki.

Irj Fényesnek gazdasági historiáinak, hogy lássák, hogy nem tette nevedet oknélkül az irói körre.

Helyesirásod elég helytelen ugyan, de azon segiteni lehet.

barátod

Kemény

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

Nr 36.

Méltóságos

Báró Kemény János úr,

Erdélyben

Kolozsvár

Pusztakamarás

ERDÉLYI MÚZEUM
Dr. KEMÉNY ANNA

Nr 35.

1856

Pest julius 12kén

Édes barátom János!

Ime illyen levéllel boszantanak. Minthogy a' kissiny bejön segitni elmulattad, hoztak nagyobba. Intézkedjél kérlek. Én a' szerkesztési pénzből alig élek; abból ki nem telik semmi. Pontatlanul jön és kevés. A' mit kapok is, annak harmadát legalább másnak kell adnom. Le is mondok boszuságomban, — még legfelebb novemberig viszem. Hisz a' mi directe kezembe jön nem tesz 3400 pengőt. Abból Pesten — mint szerkesztő — nem jövek tisztességesen ki. Mint egyszerü iró 2500 forinttal is kényelmesen megélhetnék, 's annyit be is szerezhetek. Más ha saját lapom volna, vagy ha nem kellenék a' mások rosz fizetésit, hogy fel ne akadjunk, pótolnom. Aztán mennyi risicom van. Példának okáért Emich halálos beteg lett. Nem fizethetett egy garast is hat hétig. Nekem kellett magam számára nagy interesre kölcsönt venni, 's a' személyzet szükségein is segitni. Ha meghal vala semmi visszatéritést nem kapok; mert vele irott contractusom nincs. Aztán — hogy legyen mivel fizetni a' lap kiállitását — 3500 pengő váltót irtam mint kezes alá Emich részere, 's bizonyos volt, hogy halál esetében,

á's

takarék-pénztár engem exequál vagy zárat be. Soha sem ta-
pasztaltam inkább az emberek jóságát mint e perczben. Mihelyt
híre járt, hogy Kunich halála engem is berántkatna, legalább
hat ember ajánkozott, hogy ha szükség ö helyettem fizetni
fog, s tőlem nem kiván interest. Tán nem fogadtam volna el az illy
offertumot, tán el: mit tudom? Annyi igaz, hogy nagy köszönettel
tartozom nekiek, s hogy kedvetlenségemben láthatólag megvénültem.

Hallom épitesz. Siess, hogy legyen hová vonuljak.

Ősz elejeig bizonyosan lemenyek osztozni.

Megosztozunk úgy a' mint te czélszerűnek tartod.

Arról írást készitünk.

Akkor testamentumot irok, s visszaindulok Pestre hagyva
mindent úgy a' mint van. Nekem-bár sok bajjal küzdök, az osz-
tály eszméért kell nem pénzért. Tudni akarom: hová menekül-
hetek, ha szerencsém elhagy. Nekem akkor a' legkevesebb is
sok lesz. Mert makacsságon fogná magával hozni, hogy még
Kalendariumot se olvassak, s hogy tőkéletes parasztta ala-
kuljok át.

barátod

Zsigmond

ERDÉLYI ... Dr. KEMÉNY ANNA LEVÉLTÁRA

1856 Nr 38.

Pest 20dik nov.

Édes barátom!

Minden bonyolodásnak a regényben és az életben kell, hogy valami megoldása legyen.

Az Emich-Szamvald-Kemény regényes történetnek, mellynek kezdetét egy levelemben megírtam, a' vége következő.

Szamvaldot mint közönséges csalót és váltóhamisítót sürgönyileg üldözték; de hamis útlevéllel Hamburgból Amerikába szökött itt hagyván Pesten alig 20 éves nőjét és féléves gyermekét. A nő katolikus lévén szalmaözvegynek marad mind addig, míg vagy Amerikában meghal férje, vagy egy egész emberkor telvén el, az ő meghaláloztatása praesumáltatik. Ebből tanúság, hogy a' mai speculans világban, hol a' hamis csőd divatozik, a' kereskedők feleségének ~~[illegible]~~ jó kalvinistának lenni.

Emich a' helyett hogy Triesztből elszöknék szerencsésen visszajött Pestre. Ekkor kisült, miképp neki is az utolsó liquidatiokor mind hamis váltóval fizetett Szamvald. 8000 forintig volt továbbá kezes Szamvaldért, mit készpénzzel kellett kifizetni. A' nyomdáját a' Szamvald csődtömege birói zár alá vétette s Müller Emilt tevé fölügyelőül azon oknál fogva, mert Szamvald a' nyomda-tulajdonosságban részes volt.

Midőn láttam, hogy betűinket is szedik, 24 órai határidőt tettem Emichnek a' következendőkre: 1) Mutassa ki nekem, hogy az ő becsülete ezen

meg

mogtor processusban nem compromittaltik;

2) hogy a' Pesti Naplonak van annyi cassája, mellyből januarig — a' míg t. i. az én nevemre hirdetett előfizetést — élhessen.

Mert ha e' két pontot nem hozza tisztába, a' 24. óra elteltével nem írom alá a' lapot, hogy pörbefogatásomkor alkalmam legyen a' hatoságok előtt visszavonulásomnak ezen brusque modját indokolni és alkalmam legyen a' publicum elött is ugyanazt elmondani.

Kértem egyszersmint

3.) hogy az említett 24 óra alatt azon restantianak, mellyel nekem tartozik legalább felét fizesse ki.

Emich 24 óráig semmit sem valaszolt.

Ekkor oda hagytam a' szerkesztést, beírva azt.

Másnap reggel senki sem dolgozott.

Emich látva, hogy nem tréfa, hozzám nyargalt az angol királynéba documentumokkal, mellyekből kisült:

1) Hogy az ő becsülete nem lesz compromittalva;

2) Hogy a' Pesti Napló cassájába egy garas sincs (mert a' váltokra kellett adni a' pénzt)

3.) Hogy a' csődöt kikerülheti, ha hitele nem tétetik tönkre; de ha én is szakadást csinálok, úgy felzuditok ellene minden hitelezőt, és neki bukni kell.

Én meggondolám, hogy ha ő bukik, az [illegible]00 forintot, mellyért a' takarék-pénztárnál érette jót állattam, rögtön rajtam fogják felvenni, 's hogy a' nála levő restantiam is oda vesz.

Azon ajánlatot tettem tehát: hogy octobertől januarig ingyen fogok szer-

kesz

1) A' vendéglőben 128 forint

2) A' honap teltével befizetendő részvény-részletekben (ha t. i. részvényeim-től megválni nem akarok – melly esetben az 5000 előlegeltséget 180 forint ban mel-lett másra szállithatnám –) 1500 forint.

3) A' takarékpénztárbani jótállásom (Emich kridája esetében)

1200 forint

Ez tesz nekem elméletileg 2828 forintot; de realiter végre is csak 128 forint-tól; miután az actiákat, ha fizetni nem tetszik, minden perben haladhatok, 's miután Emich – ha az isten is úgy akarja – tán csak nyolcz hét alatt meg nem bukik. Mert miattam azután bukhatik; 8 hét mulva telvén ki – mint ma a' takarékpénztári könyvben megnéztem – a' jótállási időm, 's akkor lehet-vén Emichnek fizetni, ha tud.

Mereisz kisértet a' lemondásom (miután hatni fog Emich hitelének meg-renditésére); de minden boszantást még sem türhetek el. Eztán a' napok-ban még használható papirost sem kaptunk a' redactioban, és szegény-ségünk olly általános hirre kapott, hogy czikket is alig lehet szerezni; mellin-den fél, hogy azon öt vagy hat forintja, mellyet czikkiért követelhet, inexi-gibilis lesz.

Ekkint állnak dolgaim.

Rád nézve ebből néhány dolog következik: u. m.: 's

1) Jere föl decemberben, mint igérted, 's itt fölvén a' visszabott-

A 4

C 4

B 4

idöt a' fársáng után vigy magaddal haza.

2) Küldj mielőbb legalább [illegible] pengő forintot; mert félek Magyarosot el, lapotontól, 's megtörtenhetőnek vélem, hogy finantziám még a' mostani pessimista szemüvegem is igen kedvezőtlet látja, 's egyszerre csak azon veszem észre magamat, hogy enni valóm sincs.

3) Készittesd a' lakásunkat egy kissé confortabilisá; mert becsü letszavamat adtam Emichnek, hogy a' szerkesztéstöli visszalépésem-től számitva 4 hónapig semmi politikai lappal összeköttetést nem fogadok el, 's annál kevésbe solicitalok laptulajdont. Ezt kellett – minden apprehensiom mellett – az ő megnyugtatására tennem, miután azt hiszi, miként föllepésem öt éppen rendezetlen viszonyai kös-találván, mint laptulajdonost tönkre juttatná.

A' Leányok eljöttek Grafenbergből; de még nem találkoztam velök.

Isten áldjon

Kemény Zs

Pest: 22-dik.

Webernek, a' sajtóhivatalhatóság fönökének már tett jelen-tést Emich lemondási szándékomról. Busulnak. Különben azt hi-szik hogy Bécsből a' lemondásom elfogadása és az ujszerkesztőnek Gregussnak kinevezése november 10-ke vagy 15-ke elött nem jöhet le, 's a' confirmatioig nekem szükséges és kötelességem a' szerkesztést vinni. Magam tehát még vagy két héttel többet kell dolgoznám. Ez is malheur

keszteni azon feltétel alatt, ha

1) a' restantiákot kifizeti;

2) Januarig [illegible]nak (ki renommirt vállalkozó) eladja a' Naplót.

Emich mind kettőt megigérte.

Hozott is másnap 260 forintot kezem, mivel a' pénztelenségi idő alatt
contrahált adósságaimat fizettem le.

De egyszersmint előmutatott egy szerződvényt, mellyet, hogy meg értsd
a' következőt kell elbeszélnem:

Az „Özvegy és Leánya" czímü regényemnek eladását tüstént betiltottam,
mihelyt a' szerkesztést elvállaltam, tudván, hogy a' harmadik kötet késni
fog. Csak az előfizetők kaptak; boltban nem árultaték. Számvald csak nyom„
tató volt; én a' tulajdonos. Számvald elszökése előtt titkon szerződést csi„
nált Emichkel a' nyomtatási költségekre nézve, s így lön, hogy Emich
az „Özvegy és Leányáért" 317 forint kontot mutatott ellenemben föl. Én szivesen
beleegyeztem, hogy a' restantiából vonja ki. Tehát az „Özvegy és Leányában" le„
fizetett 317 forintot, mihez az előbbeni
260 forintot számitva, depurált a' restantiából összesen: — 577 pen„
gő forintot, 's így valóban nem nagy összletel maradt adósom. Eddig jól
ment; de midőn a' regény példányainak kész szolgáltatását kivántam, ki„
sült 200 példány hiány (értéke 400 forint). E példányokat — bár a' magam tu„
lajdona volt és betiltásom daczára — Számvald titkon adatta el. Most
kivántam Emichtől, hogy ha kifizettem a' nyomtatást; ő fizesse más vissza
a' 400 forintot; mert a' Számvald nyomdának, melly rajtam követelt, szinten az
ellopott példányokért tartozása van irányomban. Ő nem akar fizetni. Én pro„
kuratornak adtam az ügyet.

Ez

Ez méregre hozott.

Később meghallottam, hogy Heckenásttal a lap átvétele fölötti alku megszakadt, Emich szertelen követelése miatt.

Így történt, hogy a folyó hó 19-én Emichnek tudtára adtam, és a rendőrséghez holnap hivatalosan bejelentem: hogy én a szerkesztést 31-én estve definitive leteszem.

Tehát a jövő hó 1-ső napján már minden irodalmi foglalkozás nélkül leszek azonkívül, hogy a regény III-dik kötetét elkészítenem kell.

Megszűntem szerkesztő lenni jobb állapotban, mint az első levelem írásakor gondoltam; de egészben véve mégis czudar körülmények közt.

Van ugyan is e mai napon activumom: ~~Zsebemben~~

1) Zsebemben és Emichnél utalványozandó ~~még~~ 174 forint és 28 kr;

2) Költség kimenetű perben Emichnél az említett 400 forint;

3) Radnothfayénál (ki úgy vélem soha sem fog fizetni) 200 forint

4) Szenvegnél, Bajnoknál (teljes insolventiában levők) 62 forint

5) ~~Ré~~ Részvényekben superplus (most csak 3 procent) 180 forint

1016 és 28 kr; de rea-

Ezek tesznek elméletileg

liter nem érnek (bizony isten) 500 pengőt is.

Ellenben van Passivumom:

1)

Dr. KEMÉNY ANNA

1857

Pest febr 19-kén.

Édes barátom!

Tegnap estve németországból visszajövén ~~egy~~ egy bádon levelet kaptam az asztalon tőled.

Szeretet és nem szeretetről beszélsz: mintha bizony volna valami köze ezen érzések scalájával annak, a mit mi egymásnak irunk. Ilyen bakkinak soha sem képzeltelek. Jobb lett volna, ha addig míg efféle hen busongtál feljöttél volna Pestre farsangolni. Ugy én sem mentem volna el barangolni. Különben jól töltetem az időmet. A' kéfa 400 pfo-rintba és 4 hétbe került. A' regény „Özvegy és leánya" harmadik kö-tetét passzíroltam el, mellyet Pfeifer Ferdinand vett meg. Megér-keztem Pestre egy darab 1 forintos bankóval és egy ezüst 6 krajcárral. Különben jól vagyok. Két album van, mindegyike külön 750 pforintos. Sokat kell irnam; mert olyan vásárok. Az ön végéig alig végzem be. April elejére le-megyek; de te okvetlenül jöjj utánam. A' leányok mennek férjhez egyik Korinyora, a másik Pestre.

barátod [illegible]

D 4

A 4

C 4

B 4

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

Nr 37

Báró

Kemény János urnak

Mots

~~Kolozsvár~~

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM Br. KEMÉNY ANNA LEVÉLTÁRA

1857 Pest april 6-án

Édes barátom!

Midőn ezelőtt tán nyolcz héttel irtad, hogy a' gabnának semmi ára 's tavaszig nem szeret-néd rajta túladni, én minden pénz nélkül valék; de czélszerűbbnek tartottam inkább kölcsön venni, mint neked alkalmatlanságot vagy kárt okozni.

Most már tavasz van, 's bár nem tudom: van-e már a' gabnának ára, arról bizonyos vagyok, hogy nekem pénzem nincs, 's míg uj regényem el nem készül, honorariumkép is nem is szerezhetek.

Küldj tehát, kérlek, minél hamarébb a' mennyit lehet.

Ugy hiszem már kárpótlásokat is kaptunk, vagy legalább közelebbről fogunk kapni.

Szóval intézkedj akként, hogy mint Pesten létem alatt legyen mit költsek, mint pedig legfölebb

öt

öt hét mulva Kamaráira minden akadály nél-
kül indulhassak, honnan addig ki nem fogok
mozdulni míg minden ügyeinket mindkettőnk
megelégedésével végkép rendbe nem hozzuk.

Gondoltam: hogy Teslt Károlyt vagy Ke-
mény Ferenczet bizzam meg; de utoljára
is a' testvérek közti dolgokat legczélszerűbb
idegenek közbelépése nélkül intézni.

S így hiszem, nem fogok alkalmat adni,
hogy rám panaszolhass.

barátod

Kem. Z.

A 5

ment

9

iumRéns

A 5

Nr 40

Méltóságos

Báro Kemény János urnak,

(Siető)

Kolozsvár

Br. KEMÉNY ANNA LEVÉLTÁRA

PESTH 7

1859 jul 16 Pest Ábrám Nr 45

Édes barátom.

Hosszu levelemet olvasd el figyelemmel.

A' szerződés szerint cautioba tehetnők le urbéri papiraink„kat; de minthogy ez Emichre nézve kedvezőtlen eset, ennél„fogva az előleges lépések oly lassan haladnak, hogy sikert legfölebb a' jövő év elejére remélhetünk.

S minő helyzetünk van most a' megkötött béke után?

A' statusadosságok és különböző értékpapirok nagy rapiditás„sal emelkednek becsben; mint szintén más részről az érczpénz agioja is a' legörvendeztetőbb modorban csökken, ugy, hogy már 15re szállott.

Ha ezen kettős mozgalom soráig igy tartana, rövid idön vissza„nyernék urbérpapiraink azon becsöket, melyel mi is meg volnánk elégedve.

De nagy kérdés: valljon nincs-e a' börze most örömlázban, nem hisz-e igen sokat a' jövendöben, nem becsüli-e tul a' béke által elöidézett helyzetet, 's nem lesz-e rövid idön olyan álla„potban, hogy mámorából fölebredjen, 's az értékpapirok nagy

bag

butásával adja számunkra tudtul kiábrándulását?

Falk Miksa, Falke (a két kormánylap vezetője) én s azon értelmes és higgadt kereskedők, kikkel beszéltem meg vannak győződve, hogy a rózsaszinü napokból legfelebb még 10 vagy 12 nap van hátra, ~~kaddor~~ s akkor bizonyos fokú de tartós esés fog következni, mely intensiv lesz, s nem könnyen gyogyitható.

Mellőzzük a külföldi eventualitásokat, melyek inkább komorok, mint biztatók.

Maradjunk csak a mellett, hogy Ausztriának most már rendezni kell financziaját, – azaz a legkellemesebb formákban mondani ki a devalvatiót.

Elméletileg Hasznosabb devalvatio, s bölcsebben keresztül vive nem lehetne, mint az a min most gondolkoznak.

A terv két részre oszlik:

1) Emanczipáltassék a bank a statustól az által, hogy a status, mely a banknak annyival adós, kötelezvényeinek egy részét érczpénzben visszaváltja: ugymint azon 200 millióig terjedő károsi kötelezvényt, melyért csak 130 milliót kapott rátákban a hadfolytatásra sat.

Ha a bank az államtól például 150 millio érczpénzt kapna, akkor nagy részben emanczipálva volna, megindithatná nemcsak Bécsben, de a provincziális fiokbankokban is az érczpénzzel fizetést, megszüntethetné az agiot és papirpénzei semmi féle devalvatiót

tiolól egyidőre nem tarthatnának.

A' terv

2-dik része, hogy az államadosságok bizonyos conversiot szenvedjenek, t.i.: vagy nominalis értekök meghagyattva, a kamattok csökkentessék, ~~vagy~~ 's az 5 procentes 4 procentessé váljék; vagy a' stipulált kamatláb megmaradjon, de a' realis értekök – azaz érték, a' hogy a' börzén jelenleg megvásárolhatók – garantiroztassék állandólag.

Ez volna a' jol eltakart fékcsöd.

Ekkor is érez pénz kivántatik, ha nem akar erőszakos szabállyu alakulni, ha nem akar szembeszökö spoliatio lenni.

Szóval a' finantz-reformra, mint hallom, 400 millio érez-pénzre van szükség, különben a' sárba maradunk.

'S honnan kapja a' birodalom az érczpénzt?

Külföldről nem veheti.

Tehát fölveszi ugynevezett patrioticus 5 procentes kölcsön utján. A' papok, kolostorok és a' birtokos urak beadják ezüstjeiket. A' községek felhatalmaztatnak, hogy felső garanczia mellett, saját birtokaikra külföldről is kölcsönt vehessenek föl, melyet az államnak átkölcsönözzenek sat.

Szóval, a' financz-reform terve nem látszik rossznak, ha

végr.

végrehajtható; de minthogy főleg a' értékes metal-kölcsönre alapitatik, félek, hogy nem lesz végrehajtható, 's chaosba megy át.

Dr. KEMÉNY ANNA LEVÉLTÁRA

Azonban vegyük a' szerencsésebb esetet, azt t. i., hogy végrehajtatik.

Nem fog-e ezen bár szerencsés végü, de mindent megrázkodtató krisis alatt a' börze a' legingerültebb hangulat közt hányatni?, nem fog-e többnyire több esést mutatni, mint a' mostani rózsaszinü mámorban? nem lesznek-e értéktelenebbek urbér-papiraink mint e' perczben?

Mindnyájon, Zeyk Karolyt, kivel átalánosan beszéltem, 's Kemény Ferenczet is ide értve ugy hisszük, hogy sok idő telik bele, mig a' börzének csak oly kedvező hangulata is lesz mint most.

De te azt mondhatod, hogy legalább a' krisis végén urbéri papiraink megint felvergődnek igazi értekökre.

Valljon, hihetjük-e? Valljon lesz-e a' krisisnek vége? Valljon csendes lesz-e évekig át Europa! Valljon nem lesz-e kénytelen a' mincio-vonal kedvéért éppen annyi katonát tartani a' megkisebbedett Austria mint régen tartott? Valljon rá áll-e, hogy a' belkormányzás óriás költségeit apassza? Valljon csak azon oknál fogva, mert egy gazdag tarto-

mány

1860 körül

Pest 26dik sept.

4

[stamp]

Édes barátom!

Okoson tettem, hogy rád haragudtam.

1) Mert nem tartozom tudni, 's nem is tudhatom azt, miről te válaszodban szólasz legelőbb.

2) Mert a' mod, mit az általom panaszolt bajok elhárintására használni igérsz téged ront meg; holott egypár forint kamat rendes fizetése egyitőinknek sem tett volna kárt.

3) Mert minden adóssági követelés és pörbeidézés hitelemet — melyre nagy szükségem van — megrendíti. Az ily ormányok a' hatoságtól elébb a' politziára vitettek, szállásom nem tudása miatt — igy a' babiana pretensio és a' szászpap igénye — á mostani pedig a' szerkesztés kezén át érkezett hozzám.

A' többi lépésekre nézve is ilyen kilátásom van: mert, hol Fóthon vagyok, hol Budára vonulok vendégeim elől, hogy valamit irhassak. Miattam nem nyargalhatja be a' világot a' hatosági szolga.

Majd megütött a' guta mérgemben — a multkor.

Talentumom nem volna elég, hogy oly distinguált helyzetben tartson fel, a' melyben vagyok; szükséges rá minden oldalu reputatio is.

A' felhatalmazásokat küldöm a' napokban a' te nevedre.

barátod

K. Zsigmond

Pest 26ª Sept

ERDÉLYI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

N. 233

Édes barátom

[illegible]

1) [illegible]

2) [illegible]

3) [illegible]

[illegible]

barátod
[illegible]

KEMÉNY ZSIGMOND
LEVELEZÉSE,
VEGYES.

Archiva Istorica din Cluj,
Academia RPR: Kemény Anna=
csl(?), miss.

A 6

C 6

B 6

D 5

A 5

C 5

Pest aug 1ˢᵗ 850

Édes barátom!

Leveledet vettem.

Iha azon kérdés iránt tőlem fölvilágositást a..
..atar, hogy millyen volt G...y? - olvassátok el
A' Forradalom után" czimü munkát, melly egy
..evégzett röpirat ugyan, de még is ugy van összeállit..
..ra, hogy néhány más röpirat által, mellyek
..yorsan következendnek, fog kiegészittetni.

Vegyétek azokat is meg.

Nem tudom bölcsek leendetek e ezek által; de
..erem hasznát fogtok tenni, miután jelenleg
.. olvasó publicum igen csekély. -

V..y nagy bohó, ha hiszi, miként Pesti
barátai, neki valaha árthatnak.

Azok közül - engemet kivéve - a' többi mindig
felül volt a' legkisebb veszélyen, 's mindig a'

ley

legnyomatékosabb befolyással bírt.

Ha V..y itt lett volna, semmi bajo nem leend.

Ők maig se tudják meg, hogy bezárva volt, ha én ez előtt két héttel nem beszélem el a' Tormá-tól hallott különös körülményeket nekiek.

K . . nem is akart hitelt adni, - olly külö-nös a' Torma referalása. —

Jánost ezerszer idvezlem.

Anyámnak mondja meg, hogy jól vagyok, 's bár pénzem épen semmi, csak olly vidá-man töltem időmet, mint régen. Tekintetem pedig talán nagyobb. Csak a' flamingok gyülöl-nek, kiket magam is ditto.

NB. Most épen mondja gr. Wass Samuné, hogy anyám aggadik iránta[m]. Én nem találkoztat-tam a' grófnéval; de Bethlen Jánostól hallom. Ezért irok anyámhoz is néhány sort. Kérlek szol-galtasd kezei közé

Édes jó Anyám!

Levelet irni körülményeim közt czélszerü-nek nem tartottam.

De Cs.. József bátyám, mindig értesitve volt állapotom felöl. Gondoltam, hogy általa Anyám is mindent meghallani fog. Különben föltett szándékom daczára is csakugyan irtam volna. –

Én pompásan vagyok egészség dolgában; gyöngén pénz tekintetéböl és nem egészen kielégitöleg a jövendöre kilatásokban.

De rendre – ugy reméllem – megjavulni fognak azok is.

Kénytelen vagyok Pesten mulatni; mert csak itt szerezhetek némi jövedelmet s mert Erdélybe nem kivánok – mig az utol-só szükség nem kényszerit – lakni, leg-alább állandólag nem. Azonban igen hi-hetö, hogy egy pár hétre még az összel Szatthmárra lemegyek, s onnan egy pár napot szakitani fogok Kolozsvarra is.

Gya

Gyurkát köszöntse nevemben, 's mondja meg, hogy mihelyt dolgom eligazul, lejött fogom őt tudositani.

Kezet csókolja

hü fia K.

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
* LEVÉLTÁRA *

1/215

Nr. 47 1851 apr. 5.

Édes Kedves anyám!

Mindent ugy intéztem a' mint anyám a' levelében irta, 's Jánossal le fogok indulni.

Kérje, kedves anyám, nevemben Kist meg, hogy szivesked[j]ék, hogy Szivesked[j]ék Kolozsvart, ha lehet évi passust szerezni számomra; mert ha itt kérek, ugy is a' dolgot elöbb oda utasitják le, 's azzal is telik az idö.

Itt rögtön kaphatok ugyan rövid

vid időre szoló uti czédulát; de azzal aztán vagy igen hamar kell Pestre visszatérni, vagy kedvetlenségekre tehetném ki magamat.

Ide zárok egy Jánosnak szoló levelet is: méltoztassék kedves anyámnak kezébe szolgáltatni.

Ágnest csókolom.

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
* LEVÉLTÁRA *

Szerető fia

Zsigmond

1855 Pest 15 martz

Édes barátom!

Anyám többszöri unszolására megi-
gértem, hogy átveszem azon bizonyos ösz-
veget, mellyet szegény kedves anyámtól,
míg él, elfogadni gyöngédtelenségnek tar-
tér, még ha legnagyobb szükségben is
lettem volna.

Ez alatt míg József bátyámnak irtam,
te fölvetted. Mi ellen nekem semmi kifo-
gásom nincs; mert kétségkivül jobban
hasznodra fordithatod, 's czélszerűebben
gyümölcseztetheted ~~d~~ mint én, ki úgy sem
csináltam volna egyebet vele mint ados-
ságacskáimat kifizettem volna; vettem vol-
na egypár ruhát; fölmondattam volna egy
120 forintos nagyon kártékony irodalmi kö-
tes

telezettségről – mellyet nagy szükségemben az előlegezésért igértem meg, s mellynek ap„ril 9-kére eső terminusáért, már sajtó alatt levő terjedelmes regényem bévégzését halasztanom kell. A' többi pénzzel haza ke„zdtem indulni.

Már most, hogy valahogy vangierosz„kassam a' létező tények közt magamat, a' következőkre kérlek:

1) Ne jöjj, ha még változtathatod szán„dékodat, föl; mert az is pénzbe kerül.

2) Nyugodj meg abban, hogy lélekmyugal„mamért is szükségem van lemenni. Nem tudnék csendesen alunni is, ha azt hinném, hogy lehetséges, hogy ez életben szegény a„nyámat többé nem látom. Sietni fogok, bi„zonyosan sietni, a' hazamenetelkel, a' melly nap lehet.

3) Még más nagyon nevezetes 's ve„

led

ted közleni való okánál fogva is mellőzhetlen
szükségem van veled találkozni, 's csak ez is
elégséges volna arra, hogy levigyen. De aligha
egyenesen Városod felé mehetnék, 's ezen te,
kintetnél fogva se jöjj utánam.

4) Minél elöbb küldj legalább 140 pen,
gőt: mert az utiköltséget beszámitva a'
kifizetendőkhez, legalább 400 pengőt kell ki,
adnom, az ezentuli napi költségeken kivül.
'S ~~az~~ a' 400 pengőt, a' currensekkel együtt,
az irodalomból egészen össze nem kaparha,
tom, legalább oly hamar nem, mint ér,
dekemben és terveimben van.

Isten áldjon a' találkozásig

barátod

Kemény

D 5

Nr 30

Méltoságos

B. Kemény János urnak

Kolozsvár

Királygyulsa
Nro: 42.

LEVÉLTÁR
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

1855

Pest deczember 6-kán

Édes Jánosom!

Mély hálával tartozom neked, hogy istenben boldogult kedves anyámnak utolsó éveit szeretetted, erélyed és gondoskodásod által nyugodttá s az életgondoktól szabaddá tudtad tenni. Én nem valék olly szerencsés, hogy szegénynek boldogságára befolyhassak. Isten áldjon!

hü testvéred

Zsigmond

D 4

A 4

C 4

B 4

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

PESTH

Nr 42

Méltóságos

B. Kemény János urnak.

Kolozsvár

Br. KE[illegible]Y A[illegible] • LEVÉLTÁR

1855 Nr 51 Kamarás 18 Május

Édes Fiam

Én Most Kamarást vagyok igaz hogy
Betegen De tsak még is türhetőbbe
tettek a Fájdalmimat Én azon kérlek
hogy jöjj le Kemény Domokossal hát
van egy írást a Tiád Efendié Választja
ha Ez nem történe hatik aszt halatam
hogy inkább menyen a Fijú után jöjj
vele ha nem késéi ítten Segíthetz
magadon jöjj Mvintz Felé eta ü
nyugodalmál Es írd meg a Vaspuni
Réformátus papnak hogy eö vagy Es menyen
által Nála Követ van hat Száz
szaint a Curiára vegy által így Tent
raltust arra Kívül Nékem mind
Gyám oltalom nak megfüt a
Réfektés

A Rendelés a Házasság iránt eleve
a Testvéremet meg Várad Es Pleni
potentziát ahhoz hogy hoza Rendbe
a Dolgodat Es az Elölegezést is
vegye fel Számodra a midőn el Rendbe
igazittál így Várom ha így nem
tész Kívánalmad tesz Es írd meg
Nálam hogy Vagytad e levelemet így
a Testvéremnek is hogy legyen
jó iránta mert tégedet leg többet
azaz Engem és Ea Nálad adom
Ezért fogva ilet hogy Ea Nálad
adom Ne hogy ismét El vesd
vérlaljéj hát ha még láthat
tal

vagyok

Édes Anyád

Özvegy Kemény Sámuelné

C 5

31

PESTH

Báró Kemény Zsigmond Ur-
nak.

Pest

KLAUSENBURG 21/5

Br. KEMÉNY AN
LEVÉLTÁRA

C 5

B 5

Zilah mart 8. 1843.

Bkeménj Sigmond urnak Sabó Görg üdvöt!

Nem vólt ugan soha izemre á' Sécheni-Kossuth-pör; mert, mint á'
dabeséd mondja, soha sem rossabb az ember sorsa, min
midőn két barát közt kell biróvá lenni: de azért én é
dig-elé mindig csak jót reménltettem á' pörből; s főkén
azt, hog á' „Világ" háttérbe maradván, á' mi jót néha
az á' Jelenkor-ban jelenvénmeg, csakugan inkább fog
talunk is méltányoltatni. Azonban á' dolog mostani á
sa nekem aggasztó: mert á' „Polemia"-ban, ug látsik
Kossuth is feledi, mit elébb fogadott vólt, hog t. i. Séc
zire nézve emlékező tehetségét, s á' megsértésekre n
ve feledékenységét akarja gakorolni. Aggasztó azon
azért, mivel az erdéli 842-diki orsággülés sikeretlen
ge, s főként annak felülről gátjai felől lerengő
keblemet azon aggodalommal töltiteli, hog á' hirla
sabad föllépésével némely emberek konkolyt akarnak
á' sabadelműek közé hinteni. És engem' leginká

aggaszt,

aggaszt, hog még azután is, miután Séchényi, egy előttem kicsinek
látszó föltétel t.i. a' leebszálása, alatt Kossuthtal egye-
sülendését igéri, Kossuth magát elfeledni éppen nem,
de ezen föltételt, s az egyesülendést igen könnyedén ta-
ja; pedig ő, mint ember, sehol is megsértve ninc, ca-
mint szerkeztő.

Én békét óhajtok, ~~ha~~ azért is, mert hiszem, hog ügye-
jobban folynának, de ha egyébért nem, avag csak azért is,
hog nem szeretném, magunkat az utóvilág előtt azzal
vádoltatni, hog a' magyar nemzet hajnalodásának hara-
gozóját, háttérbe szoritottuk. – Békét óhajtok azért is,
mert megvagyok győződve, hog két ember egyenlőleg bíz-
hat ugyanazon ~~az~~ elvek mellett, s mégis az egyiknek modora é-
pen megbukásra vezetheti az ügyet; megvagyok győző-
Teleki Elekhezi életemből, hog nem elég az elvet akar-
szükség a' célszerű modorral is megösmerkedni. Mán-
gik jobb modor a' kérdésben forgók közül, ezután va-
meg; s én magam, körülményi ösmereteim hiánya mi-
nem is vagyok még most képes átlátni, hol vétettük-
mi a' modor ellen Pestihirlapistak, de arra készen-
tom magam, hog elösmerjem, ha bébizonyitják. És ab
hog Séchényi pártolván a' Pesti Hirlap elveit, csak modorát nem, ne-
ségesse tenné magát, csak ugy érthet egyet Kossuthtal, ha Séchényi borlásinkat mutat-
Békét óhajtok tehát a' kegyesebb modor elfogadásá-
de ezt csak két uton lehet elérni: 1., ha elvárjuk, leg-
sebb szó nélkül, mig Séchényi is kiönti szive keserv-

nem birja.

s ezért jóna

ezért jónak látnám, ha az Erd. Hiradó hallgatna; 2., ha a' Kossuth jobbakarói neki hallgatást, 's higgadást, és botlás elösmerést tanácsolnának ott, a' hol botlott. – Én ezt a' szerepet Önnek, v. Önöknek szántam; s szántam a' ma[gyar] nemzet üdvezülhetéséért. Ha azonban tán igen sze[…] telen vagok, s tolakodásnak veszi, bocsássa meg a' hazáért tünödö keblemn[ek].

A' historiai jegzeteim felöli észrevételeit kérné[m], ha alkalmatlan nem lennék; s különösön szeretném, ha prof. Szász is hozzáadná észrevételeit.

Lélektani jegzeteimmel meglehetne tán kisérte[ni] az Athenaeumot. Önre bizom, legyen jó, próbát tenn[i].

Levelemet, míg magában meg nem hányja, kére[m] senkivel sem közleni. S ha velem egy véleményben n[em], akkor éppen senkivel se közleni, legyen jó; de megta[r-] ni, azon esetre, ha netalán valaha más utoni criminatiók ellen magamot igazolnom kellene. –

Későbbre

Nagyon örvendék az E. H. 17dik számában hozzánk levelezők-höz insertált azon felszólitásukon, hogy a' nyelv-kérdésben kerül-jünk minden kihivást, minden ingerkedést. Ez a' magyar nyelv törvényesitésének elve melletti egyik modor; másik modor le[n-]ne a' kihivás, ingerkedés. S én azt hiszem, Önök hivebbek a' ma-gyar nyelvhez a' védállásban, mint a' kihivóban lennének. –

Hogy Önök az urbért hiven akarták, s akarják, kétségem sincs: és azért, mivel a' népet, közpépet t. i. urbérre tanitga[t-]ni nem akarják, hanem a' birtokos nemességhez fordulnak, a' 17-dik számb mondják, ez így az urbér elvének józon mo[do-]ra, t. i. a' historiai oskola modora. – S éppen ezért, mivel Önök azon modort követik, melyet Széchényi ajánl, jó lenne ha be-kezést próbálnának. – Hát egy pár szót még.

ezért jónak látnám, ha az Erd. Hiradó hallgatna; 2., ha a' Kossuth jobbakarói neki hallgatást, & higgadást, és botlás elösmerést tanácsolnának ott, a' hol botlott. – Én ezt a' szerepet Önnek, v. Önöknek szántam; s szántam a' magyar nemzet üdvezülhetéséért. Ha azonban tán igen szerelen vagok, s tolakodásnak veszi, bocsássa meg a' hazáért tünödö keblemnek.

A' historiai jegyzeteim felöli észrevételeit kérném, ha alkalmatlan nem lennék; s különösön szeretném, ha prof. Pász is hozzáadná észrevételeit.

Lélektani jegyzeteimmel meglehetne tán kisérteni az Athenaeumot. Önre bizom, legen jó, próbát tenni.

Levelemet, míg magában meg nem hánja, kérem senkivel sem közleni. S ha velem eg véleménben nincs, akkor éppen senkivel se közleni, legen jó; de megtartani, azon esetre ha netalán valaha más utoni criminatiók ellen magamot igazolnom kellene. –

Későbbre

Nagon örvendék az E. H. 17dik számában hozzánk levelezökhöz intézett azon felszólitásnak, hog a' nyelv-kérdésben kerüljünk minden kihivást, minden ingerkedést. Ez a' magyar nyelv törvényesitésének elve melletti egik modor; másik modor lenne a' kihivás, ingerkedés. S én azt hiszem, Önök hivebbek a' magyar nyelvhez a' védállásban, mint a' kihivóban lennének. – Hog Önök az urbért hiven akarták, s akarják, kétségem sem fing: és azért, mivel a' népet, köznépet t. i. urbérre tanitgatni nem akarják, hanem a' birtokos nemességhez fordulnak, mint a' 17-dik számb. mondják, ez is az urbér elvének józon modora, t. i. a' historiai oskola modora. – S éppen ezért, mivel Önök azon modort követik, melet Séchézi ajánl, jó lenne, ha békitést próbalnának. – Csak eg pár szót még.

Séchézinek a' fáj, hog öket csak nem mindeni [illegible] ei megta

tagadásával vádolták már 1835-ben, s vádolták a' többek közt Kossuth, Klauzál,
Dezsewffy, Deák, Szentkirályi, Bezerédi sat. Sik esetben legelső, hog e' fájdalmát egszer önseki; azután, hog a'
panaszra nem ügyelve, elvei mellé a' józanmak hirdeti modorát is hallgassuk
ki, s ha igazat mond, fogadjuk el; de minden esetre ki kell hallgatnunk, és különösen
ben is igen elkeseredett szívbe nem kell több ürömcseppeket elegyitni. Valamint
a' bu, ha kisírhatja magát a' szív, enyhül, ugy fog csillapulni Széchényi panasza
s fájdalma is, ha magát kiöntheté. — Egy szóval jónak látnám, mielőtt Kr.
be írna, megkérdezni a' prof. Szász, Vájda, s id. Zeyk Miklós véleményöket is. —

B. Kemény Sigmond urnak.

A' bennelévő tárg nem
illetvén a' hiradói szerkesztő-
séget, csak maga bonthat-
ja fel. —

Kolozsváron

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

9br 17. 1843

1839 X/10

Méltóságos L. Báró Úr,
Nagyságos Uram!

A' Nagyságod P. Kamarai Udvar Birájának Levelét, a' mellette lévő Száz pengő Forintokkal midőn ezennel fel küldeném, - 's a' Párviszat fenn forgó differentziában az Aktákat fel kérő, 's é tárgynak az oda fenn teendő el intézésig fel függesztetését rendelő Udvari k. Rendeletnek mennél elébb leendő le küldését eszközleni instálnám, - alázatos tisztelettel vagyok. Kolosvárt 10a Oct. 839.

Nagyságodnak

alázatos szolgája
Dalo József mk.

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

C 5 D 5 C 6 A 5 B 6 A 6
C 6
B 6
D 5
A 5
C 5
B 5

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

Mlgs MGy. Monostori Liber Báró
Kemény Sigmond Urnak aláza-
tos tisztelettel

Bécsben

Abzugeben bey dem Gnädigen
Herrn Siebenbürgischen Hof=
Consiliär Emerich v. Szent-
györgyi oder in der innern Stadt
Teinfalt Strasse Nro 74. Stieg 5.

Zilah mart 8. 1843.

Bkeméz Sigmond urnak Sabó Jörg üdvöt!

Nem vólt ugan soha izemre a' ßécheni-Koßuth-pör; mert, mint a' pél-
dabeßéd mondja, soha sem roßabb az ember sorsa, mint,
midőn két barát közt kell biróvá lenni: de azért én ed-
dig-elé mindig csak jót reménzlettem a' pörből; s főként
azt, hog a' „Világ" háttérbe maradván, a' mi jót néha mond
az a' Jelenkor-ban jelenvénmeg, csakugan inkább fogál-
talunk is méltányoltatni. Azonban a' dolog mostani állá-
sa nekem aggaßtó: mert a' „Polemia"-kban, ug látßik,
Koßuth is feledi, mit előbb fogadott vólt, hog t. i. Séché-
nyire nézve emlékező tehetségét, s a' megsértésekre néz-
ve feledékenységét akarja gakorolni. Aggaßtó azonban
azért, mivel az erdéli 842-diki orßággülés sikeretlensé-
ge, s főként annak felülröli gátjai felől kerengő hirek
keblemet azon aggodalommal töltiket, hog a' hirlapok
ßabad föllépésével némely emberek konkoly akarták
a' ßabadelmüek közé hinteni. És engem legintkább

aggaßt,

aggaszt, hog még azután is, miután Séchényi, egy előttem kicsinek
látszó föltétel, t.i. a' keebszálásé, alatt Kossuthtal egye-
sülendését igéri, Kossuth magát elfeledni éppen nem,
de ezen föltételt, s az egyesülendést igen könnyedén tud-
ja; pedig ö, mint ember, sehol is megsértve ning, csak
mint szerkeztő.

Én békét óhajtok, ~~ta~~ azért is, mert hiszem, hog ügeink
jobban folynának; de ha egyébért nem, avag csak azért is,
hog nem szeretném, magunkat az utóvilág előtt azzal
vádoltatni, hog a' magyar nemzet hajnalodásának haran-
gozóját, háttérbe szoritottuk. – Békét óhajtok azért is,
mert megvagyok győződve, hog két ember egyenlőleg búzog-
hat ~~az~~ ugyanazon elvek mellett, s mégis az egyiknek modora ép-
pen megbukásra vezetheti az ügyet; megvagyok győződve
Teleki Eleknéli életemből, hog nem elég az elvet akarni,
szükség a' célszerü modorral is megösmerkedni. Már me-
lyik jobb modor a' kérdésben forgók közül, ezután válik
meg; s én magam, körülményi ösmereteim hiánya miatt,
nem is vagyok még most képes átlátni, hol vétettünk
mi a' modor ellen Pestihirlapistáúl, de arra készen tar-
tom magam, hog elösmerjem, ha bébizonyitják. És abban,
hog Séchényi pártolván a' Pesti Hirlap elveit, csak modorát nem, nevet-
ségessé tenné magát, csak ugy érteném ezt Kossuthtal, ha Séchényi boltásinak kimutatni #
Békét óhajtok tehát a' helyesebb modor elfogadásával:
de ezt csak két uton lehet elérni: 1., ha elvárjuk, leggi-
sebb szó nélkül, mig Séchényi is kiönti szive keserveit,

nem birja.

s ezért jónak

s ezért jónak látnám, ha az Erd. Hiradó hallgatna; 2., ha á Kos-
suth jobbakarói neki hallgatást, & higgadást, és botlás-
elösmerést tanácsolnának ott, á hol botlott. – Én ezt
á szerepet Önnek, v. Önöknek szántam; s szántam á ma-
gar nemzet üdvezülhetéséért. Ha azonban tán igen szerény-
telen vagoly stolakodásnak veszi, bocsássa meg á hazáért tünödö cselemnek.
Á historiai jegzeteim felöli észrevételeit kérném,
ha alkalmatlan nem lennék; s különösön szeretném,
ha prof. Száß is hozzáadná észrevételeit.
Lélektani jegzeteimmel meglehetne tán kisérteni
az Athenaeumot. Önre bizom, legen jó, próbát tenni.

Levelemet, míg magában meg nem hánja, kérem
sentkivel sem közleni. S ha velem eg véleménben ninc
akkor éppen senkivel se közleni, legen jó; de megtartta-
ni, ha netalán valaha más utoni criminatiók ellen azon esetre
magamot igazolnom kellene. –

Későbbre

Nagon örvendék az E. H. 17dik számában hozzánk levelezöktöl
hoz intézett azon felszólitásuktól, hog á nelv-kérdésben kerül-
jünk minden kihivást, minden ingerkedést. Ez á magar nelv
törvénezésitésének elve mellett egik modor; másik modor len-
ne á kihivás, ingerkedés. Sén azt hiszem, Önök hivebbek á ma-
gar nelvhez á védállásban, mint á kihivóban lennének. –
Hog Önök az urbért hiven akarták, s akarják, kétségem sem-
mi sinc: és azért, mivel á népet, köznépet t. i. urbérre tanitgat-
ni nem akarják, hanem á birtokos nemességhez fordulnak, mint
á 17-dik számb mondják, ez is az urbér elvének józon modo-
ra, t. i. á historiai oskola modora. – S éppen ezért, mivel Önök
azon modort követik, melet Séchézi ajánl, jó lenne ha bé-
kitést próbalnának. – Csak eg pár szót még [illegible]
Séchéyinek á sáj, hog öter csalnem mindeni [illegible]ei megtar[illegible]

egtagadásával vádolták már 1835-ben, s vádolták a' többek közt Kossuth, Klauzál, Bezerédi sat. Ily esetben legelső, hogy e' fájdalmát egyszer öntseki; azután, hogy a' panaszra nem ügyelve, elvei mellé a' józanmak hirdeti modorát is hallgassuk-ki, s ha igazat mond, fogadjuk el; de minden esetre ki kell hallgatnunk, és különöm-ben is igen elkeseredett szivbe nem kell több ürömcseppeket elegitni. Valamint a' bu, ha kisirhatja magát a' sziv, enyhül, ugy fog csillapulni Széchényi panaszsza s fájdalma is, ha magát kiöntheti. — Egy szóval jónak látnám, mielőtt X többet irna, megkérdezni a' prof. Szász, Vajda, sid. Zeyk Miklós véleményöket is. —

B. Kemény Sigmond urnak.

A' bennelévő tárgy nem illetvén a' hiradói szerkesztő-séget, csak maga bonthat-ja fel. —

Kolozsvárott

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

96 11 1843

1839 X/10

Méltóságos L. Báró Ur!

Nagyságos Uram!

A' Nagyságod P. Kamarási Udvar Birájának Levelét, a' mellette lévő Száz pengő Rforintokat midőn ezennel fel küldeném, - 's a' Párvisnak fenn forgó differentiában az Atyakai fel kérő, 's a' tárgynak az oda fenn teendő el határozásig fel függesztetését rendelő Udvari k. Rendeletének mentől előbb teendő leküldését esedezve instálom, - alázatos tisztelettel vagyok. Kolosvárt 10a Oct. 839.

Nagyságodnak

Alázatos Szolgája
Balo József mk.

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

C 5 D 5 C 6
B 5 A 5 B 6 A 6
A 6
C 6
B 6
D 5
A 5
C 5
B 5
D 4

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

Mlgs. Mlgy. Monostori Liber Báró
Kemény Sigmond Urnak alázatos tisztelettel

Bécsben

Abzugeben bey dem Gnädigen
Herrn Siebenbürgischen Hof=
Consiliär Emerich v. Szentgyörgyi oder in der inneren Stadt
Teinfalts Strasse Nro 74. Stiege 5.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

Pesten, dec. 23-d. 1843.

Méltóságos Báró!

Határozata van a Magyar Tudós Társaságnak, melly szerint annak újon választott levelező tagjai szaktudományi előadással köszöntsenek be.

Ennek értelmében hivatalosan kérem Méltóságodat, hogy magát e végzéshez alkalmazván s beköszöntő munkát készitvén, engem annak elkészültéről a maga idejében tudósitani ne terheltessék, hogy kijelelhessék az ülés, mellyben az vagy Méltóságod által személyesen, vagy meg nem jelenhetése esetében más tag által előadatandik.

Oklevelét, mihelyt a Pártfogó Ő Fenségétől aláirva veszem, azonnal lesz szerencsém általküldeni; egyébiránt maradván

Méltóságodnak

alázatos szolgája
Schedel

B. Kemény Zsigmond úrnak.

B 5

D 4

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

A 6

1843

A magyar academia titoknokától

Méltóságos

Gyerő-Monostori Báró Kemény

Zsigmond úrnak, mint a magyar

tudós társaság levelező tagjának

hivat.

Kolozsvárt.

JÁN. 3.

Br. KEMÉNY ANNA LEVÉLTÁRA

B 5

D 4

1843

A magyar academia titoknokától

Méltóságos
Gyerő-Monostori Báró Kemény
Zsigmond úrnak, mint a magyar
tudós társaság levelező tagjának

hivat.

Kolozsvárt.

JÁN. 3.

Br. KEMÉNY ANNA LEVÉLTÁRA

B 5
D 4

54.

A 6

KEMÉNY ZSIGMOND
ÉLETÉRE VONATKOZÓ
VEGYES DOKUMENTUMOK

Archiva Istorica din Cluj,
Academia RPR

A 6

C 6

B 6

D 5

A 5

C 5

1824 VIII/12.

Hogy Tógat Deák Pap István Uramnak, mind fiam Privatus Praeceptorát a' kis Sigmond fiamra az elmúlt 1826/7 Kolcgyomi Esztendőben tulajdon erszényéből supererogalt költségei, és más fél Esztendei körüllötte tett Nevelői fáradozása fe-jébe adoss maradtam légyen 340 W. W. Rforin-tokkal: az háromszáz negyven W. W. Rforintokkal, megesmerem, – 's egyszersmind kötelezem maga-mot ezen Recognitionalisom által, hogy a' fenn nevezett háromszáz negyven W. W. Rforintokat mint részemről megesmert tiszta adósságot Pap István Uramnak lefizetni tartozom. Ermra-radján. 1827. 20dik Aug.

Csala Rosália

Hogy ezen fenn írt 340 Rforintokból W. W. – 240 – kétszáz negyven Rforintokat Váltó Czédulában Tiszteletes T. Budai János Urtól a' Báróné eö Nagysága Meghagyásából effective kezemhez vettem légyen, megesmérem. N. Enyed Augustus hónapja 12dik 1829ben.

Pap István

2

SZÁMOZATLAN ÜRES LAP

Csáky-Bethlen(?) Gr. Kemény Anna levéltára

a 3150 Rforint egészen fizetve

B. Kemény Sámuelnétől
3150 Rforintokról szólló
Recognitionalissa.

1836 1/16

Meg esmérem hogy Kemény Sigmond Ursol egy bel hasalmarásroli megesmérő írás által vettem meg, nek szavai ezek: Mintsehogy Kedves Öcsém Ke-mény Sigmond további ki formálaja, s egyéb kö-nyitelményeket törvestekésbe több versen s több (weig - s jelesen közelebbről távol lenni kénsze-ren - s ezen s több más okokból maga - s meg neveletlen Testvérei peres dolgait egy átad-jaba, jelesen pedig Kendeffy Elekkel a ma-gam s több Testvéreim nevibe 4000 az az négy ezer Forintokba [illegible] el egyez-zett, s ez által tiszta adóssági közele-zéssé változtatott Arendatiria sestan-tia felvevele tárgyabani keresetet tel-jes maga sa adással nem folytathat-ja Testvéri szeretetből indíttatva ez okból magamra vállaltam azon specifi-ce megnevezett keresetnek - az ő s Testvérje nevében való le folytatás be végzését - annak bizodalmával a rajok esendő részt teljes mérséklü kezben szolgáltatását, mint irántoli szakara-tom be bizonyítását teljes jó szívvel ígérvén - Alvintz 16 Jul. 1836

Kemény Sámuel

Azon ígérettel hogy mennél előbb kézbe fogom szol-gáltatni. Kapud 1837. Majus 10 án

Kendeffy Elek

C 4
A 4
ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
* LEVÉLTÁRA *

Folio 243 **Kolosvártt** Januarius 18 — 1845

a magyar Hölgyhez

SZÁMLA

MÓZSA és PAPP KERESKEDÉSEKBŐL

Mlgs B Kemény Zsigmond úr részére

					Rft.	kr
			Május 3 844 be adott számla szerint		74	40
Május	21	6	darab fehér lenn Keszkenő	1.50	11	—
Junius	11	3	pár Keztyü	1.40	5	—
	15	4	sing fehér Drill	3 —	12	—
		4	" szürke do	2.45	11	—
		4 1/4	" nyári "	1.40	7	15
		3 3/4	" lenn Gyolts	— 48	3	—
	19	1	darab Pique Mellény		3	30
Julius	12		maradott		1	15
		1	pár Keztyü		1	40
aug	5	1	pár do		1	40
	21	1	fein do		2	30
Sept	2	5	Czérna fustelli	1.30	7	30
		1	pár fehér Jaquemar Keztyü		3	20
Novbr	12	1	Bristol nadrág		21	15
	25	1	pár Jaquemar Keztyü		3	20
845 Janu	13	1	fekete nadrág		22	30
		2	fein Pique lajbi elő		11	—
		5	sing ~~kelli~~	30	2	30
		1 1/4	" nadrág kelli	50	1	2
		10	" gomb	6	1	—
				Öszveg	209	57

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA

1845 I/22

NB

Nyugtatvány

35 az az harminczöt pengő forintokról, mellyeket Kerseki Dániel úrtól, Kamarási eladott terményeit árában a mai nap kezemhez vettem. Ke, lozsvárt Jan 22kén 1845 Kemény Zsigmond.

Notabene: ezen summából még 80 váltó Mool Kereskedőnél van; mellyet ő elfog küldeni; de az érte adandó nyugtatványom, mind sem külön pénzről szóló, csak ezen interimalis nyugtatványnak kicserélésére szolgál. K. Zsigmond

ERDÉLYI NEMZETI
Br. KEMÉNY AN
LEVÉLT

C 4
D 5
A 5
C 5
B 5
D 4
A 4
C 4
B 4

Quietantia.

Negyvenöt Mforintokról, — Drokról, mellyeket *Mlgs Biró Kemény Zsigmond úr ő Nga* — a' Kolo'svári Evangelico-Reformatum Nemes Collégiumnak administratiom' alatt lévő Cassájába tartozó *1500*. Mf. — Dr. Capitalis Summa adósságának a *1o Julii 844*. usque ~~eundem Diem~~. *ultimum Xbris 844*. *félévre* illő törvényes 6. pro centum Interessében kezem alá, a' mai napon valósággal béfizetett. Kolo'svárt *Febr* Hónapja' *3*dik napján, az 18*45*.dik Esztendőben.

az-az: Mf. *45*. Dr. —

Aknai Mihály

A' Kolo'svári Ev. Reform. Nemes Collegium' Perceptora.

vagy-is: Rf. *18*.- xr. — pengőben.

C 6
B 6
D 5
A 5
C 5
B 5
D 4
A 4
C 4
B 4

C 4

ERDÉLYI [illegible]
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

C 6
B 6
D 5
A 5
C 5
B 5
D 4
A 4
C 4
B 4

Elösmerem, hogy tekintetes Moosa Jozsef urnak tartozom 290 az az kétszázkilencven forintokkal váltó czédulában, mellyet folyo év majus holnapja 30-án megfizetni köteles vagyok, mit ha telyesitni elmulasztanék, a' t. hitelezö ur azt mint tiszta adosságot a' provisionalis articulusban kiszabott utan felviteltheti. Pest april 2-án 848 Kemény Zsigmond sk.

~~Az fenn irt kötlevelét pemlitiaival együtt általadtam Folk Zsigmond urnak evictio vállalása mellett Kolozsvár 26 aug 1850 Morzsán~~

[illegible] MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

183 ig a' kan.

52

B 4

C 6

B 6

D 5

A 5

C 5

B 5

D 4

A 4

C 4

B 4

D 3

A 3

B 4

1154

A 5

C 5

B 5

D 4

A 4

C 4

B 4

D 3

A 3

1852 IV/1

Kivonat.

A Kolosvári Ev. Reform Collegium Elöljáróságának a Kolos kerületi Cs. K. Biztossághoz bizonyos közalapbeli Tőkepénzei után több adósoknál fizetetlen künn lévö kamatjai felszedetése iránt folyo évi április 1én beadott kérelméből. –

Szám sor.	Nro. Adós neve.	Tőke mennyiség erejébe. fr.	kr.	Kamat hátralék erejébe fr.	kr.	Miolta fogva	Jegyzés.
1.	B. Kemény Sigmond.	500.	"	375.	"	Julius 1ől 845. Januar 1ig 852 6½ évre.	
2.	dto –	500.	"	375.	"	dto	
3.	dto	300.	"	140.	24.	dto	

A Kolos kerületi Cs. K. Biztosságtól.

Kolosvártt április 1én 1852.

C 4

A 4

ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA

1854 I/12

Nyugtatvány

145: azaz: Egyszáznegyvenöt Vcz. ftról, mellyet
B. Kemény János Ur mai napon az b. Ke-
mény Zsigmond Ur 1848. apr. 20. Pesten kelt 290.
azaz: Kétszázkilenczven Vcz. forintról szoló köt-
levél szerinti adósságából valósággal kifizetett,
's a' hátralevő egyszáznegyvenöt Vcz. ftj tartozás-
nak folyó évi Majusbani kifizetését – erről kü-
lön kötlevéllel kezesvén – a' régi kötlevelet
elvállalta. – B. Kemény Zsigmond Ur ezen fenirt
kötlevélbeli adósságon felül semmivel sem
tartozik. – Kolosvár 12. Januarius 1854

Mossa Josef

A 6
C 6
B 6
D 5
A 5
C 5
B 5
D 4
A 4

ERDÉLYI [illegible]
Br. KEMÉNY ANNA
LEVÉLTÁRA